

AMÓS

Tx'olbil Xo'l Yi Liwre'j

Yi Amós cho'n titz'e'n le jun tal ne'ë aldey cwent Judá yi na bi'aj Tecoa. Yi tak'un i' i'tz tan chich'uyse'n awun, poro ja xcon i' tan Kataj tetz elsanl stzi' ñchixó'l yi e' aj Israel. Nin tul yi tiempa'tz, yi e' aj Israel, i'tz jun chin lmak tnum yi at k'ej, poro ntin e'chk yab ajtza'kl at-tz ñchixó'l, na qui na chixom te yi ca'wl Kataj. Ja chibán chimunl swutz Ryos tane'n, poro yuju'n tib tu chicstumbr yi e' awer nak, nin ntin subul naki'n cyak'un. Yi e' ric wi'nin jale'n chime'bi'l tan tu' yi na cho'c tan chisuble'n wunak, ma yi e' sloj wunak ntin me'ba'il ate' cu'nt.

Yi Weklil Yi Liwre'j

Yi bajx wekl (Cap. 1:1-2:5) na ñchaj yi mbi sbajok scye'j yi e'chk tnum yi ate' naka'jil Israel.

Yi ca'p wekl (Cap. 2:6-6:14) na ñchaj cobox xtxolbil tetz Amós chi tul wutzicy' tane'n.

Yi toxé'n wekl (Cap. 7-9) na ñchaj yi banl talma' Ryos tu yi tetz derech yi at tan chicawse'n yi e' nación. Nin wi'tzibil tlen na lajluchax skawutz yi mero xe'yí chusu'n, i'tz, yi tzantzaj chocopon yi e' xonl Israel yi ñchiclaxok cyen tetz jun balaj nación yi qui'c bis o'kl sbajok tul.

Yi chicaws yi e'chk tnum yi ate' naka'jil Israel

¹ I bin jalu', je yi xtxolbile'j yi cyajnak cyen tlol Kataj Ryos tetz Amós, jun pstor awun yi cho'n najlij le tal ne'ë aldey Tecoa, cwent Judá. Ej nin i'tz

yi mbi cu'n sbajok te yi tnum Israel. Yi stziblale'j ja tbit Amós tetz Ryos cob yob te ntaxk icy' yi coblaj nob, yi at tzaj yi rey Uzías* tan cawu'n cwent Judá, nin te ite'n nin tiempa'tz yi na cawun tzaj yi rey Jeroboam† yi cy'ajl Joás cwent Israel.

Yi Ryos yi na xcye' tan xite'n yi e'chk takle'n

- 2 Je yi stziblale'j: Yi na ḥch'in tzaj Kataj Ryos wi yi ju'wtz Sión yi at Jerusalén,‡ ni'cu'n na ban wi' i' tu jun k'ancyok yi na cu'. Na sk'ej cyakil chiwa' yi awun, nin ncha'tz yi e'chk luwar yi at wi ju'wtz Carmelo yi chin txa'x nin, na skej ta'n.
- 3 Je yol Kataje'j: 'Yi e' aj Damasco§ ja chijuchlen quil tzinwutz yi chin junt len nin. Cha'stzun te ilen nin ḥche' incawse', na ni'cu'ntz chi puch'ij cunink ncyulej yi e' aj Galaad tan e'chk chima'cl yi ch'ich' cu'n yi na xcon tan bujle'n triw.
- 4 Cha'stzun te tz'ocpon int'inol k'a'kl* te balaj ca'l yi rey Hazael, nin ite'n nin k'ak'a'tz stz'e'sank yi e'chk ca'l yi nim wutz tkan cwent yi rey Ben-hadad, yi na xcon tan chicolol quib ḥchik'ab chicontr.
- 5 Kopon ink'uchil yi e'chk puertil yi tnum Damasco, nin squimok yi jun wa'n yi na cawun cwent Bicat-avén, ncha'tz yi jun yi na cawun cwent Bet-edén. Ma yi e' aj Asiria

---

* **1:1** 2R 15:1-7; 2Cr 26:1-23. † **1:1** 2R 14:23-29. ‡ **1:2** Jer 25:30; Jl 3:16. § **1:3** Is 17:1-3; Jer 49:23-27; Zac 9:1. * **1:4** Yi na xcon yi yol k'ak' tan Amós na jop jun oyintzi', guerra. Na yi na chicambaj yi e' sanlar jun tnum ilen nin ja oc k'a'kl cya'n. Poro i'tz Ryos txumul tetz chicaws. Am 1:7, 10, 12; 2:2, 5; 5:6; 7:4.

nchiben ticy'le'n pres le tnum Quir." Yi
xtxolbila'tz i'tz yol Kataj Ryos.

- 6** Je yol Kataje'j: "Yi e' aj Gaza ja chijuchlen quil tzinwutz yi chin junt len nin, cha'stzun te ilen nin ḫche' incawse'. Na tircunin wunakil jun tnum ja ben quicy'al pres cyak'un tan chic'aye'n scyetz yi e' aj Edom tetz chiesclaw.
- 7** Cha'stzun te tz'ocpon k'a'kl tircu'n e'chk tapij wa'n yi at solte'j yi tnum Gaza, nin ite'n nin yi k'ak'a'tz xcyek tan xite'n cu'n e'chk balaj chica'l yi e' wi'tz ajcaw.
- 8** Ncha'tz tz'elpon cu'n swutz wa'n yi jun yi na cawun Asdod, tu yi jun yi na cawun Ascalón. ¡Cyakil yi inchamil xconk wa'n tan oyintzi' scye'j yi e' aj Ecrón, nin qui'c nin jun filistey tz'elpon liwr swutz yi quimichil!" Yi xtxolbila'tz i'tz yol Kataj Ryos.
- 9** Ej nin je yol Kataje'j: "Yi e' aj Tiro ja chijuchlen quil tzinwutz yi chin junt len nin, cha'stzun te ilen nin ḫche' incawse'. Na tircunin wunakil jun tnum ja ben cya'n pres jak' chica'wl yi e' aj Edom, wech na bixba'nt jun trat cya'n scyuch', poro ja chiben cya'n pres jak' chica'wl junt tx'akajt.
- 10** Cha'stzun te tz'ocpon k'a'kl tircu'n e'chk tapij wa'n yi at solte'j yi tnum Tiro, nin ite'n nin yi k'ak'a'tz xcyek tan xite'n cu'n e'chk balaj chica'l yi e' wi'tz ajcaw."
- 11** Je yol Kataje'j: "Yi e' aj Edom ja chijuchlen quil tzinwutz yi chin junt len nin. Cha'stzun te ilenin ḫche' incawse' tan paj yi qui nin me'l chik'ajab scye'j yi e' xonl Israel yi cyoque'n

tan chibiyle'n cu'n tan spar, wech na junit chimam chite'.[†] Qui nin cutzaj chitxumu'n ma na wi'nin chi'che'n chic'u'l bantz scye'j yi e' chixonla'tz, nin yi ñchi'chbe'n chic'u'la'tz chin xo'wbil nin ban, na qui'c nin makbil tetz.

12 Cha'stzun te tz'ocpon k'a'kl tircu'n yi ama'l wa'n yi at cwent yi tnum Temán, nin ite'n nin yi k'ak'a'tz xcyek tan xite'n cu'n e'chk chica'lyi e' wi'tz bajxom le chitnumil Bosra."

13 Ncha'tz, je yol Kataje'j: "Yi e' aj Amón ja chijuchlen quil tzinwutz yi chin junt len nin, cha'stzun te quil tz'icy' impaj tan tak'le'n chicaws. Na tan tu' ñch'uyse'n tu' yi ama'lil yi chitanum, ja cho'c tan majle'n e'chk ama'l cwent Galaad nin nicy't nin yi e' ch'on wi' ja jakxij chic'u'l cya'n tan spar.

14 Cha'stzun te tz'ocpon k'a'kl tircu'n e'chk tapij wa'n yi at solte'j yi tnum Rabá, nin ite'n nin yi k'ak'a'tz xcyek tan xite'n cu'n e'chk balaj chical'yi e' wi'tz ajcaw. Sjalok jun chin wutzile'n oyintzi' nin wi'nin ñchiñch'ink yi e' sanlar yil cho'c nil tan xite'n cu'n yi tnum chi na ban jun chin salchcam.

15 Chelpon laju'n chireyil scyuch' e'chk chibajxom tul yi cyetz chitanum."

2

1 Nin je junt yol Kataje'j: "Yi e' aj Moab ja chijuchlen quil tzinwutz yi chin juntlen nin, cha'stzun te ilenin ñche' incawse'. Na nin

---

[†] **1:11** Yi e' aj Edom e' xonl Esaú. Nin yi Esaú tu Jacow i'tz quitz'un quitzicy quib. Gn 36:1-19.

e' oc tan pate'n cu'n yi bakil yi k'ajtzun rey
cwent Edom, wech na nsken wi't mukxij,
poro jalt stza'jil cyaj cyentz cya'n.

- ² Cha'stzun te tz'ocpon k'a'kl tircu'n yi chica'l yi e'
wi'tz ajcaw yi at le tnum Moab, nin ite'n nin
yi k'ak'a'tz xcyek tan xite'n cu'n e'chk ca'l
yi nim wutz tkan kale na chicolwit quib yi
e' sanlar tan oyintzi' le chumam chitnumil
Queriot. Na sjalok jun chin wutzile'n oy-
intzi' nin wi'nin ḥchi᷑ch'ink yi e' sanlar nin
copon e'chk chun yil cho'c nil tan chibiyle'n
cu'n yi e' aj Moab.
- ³ ¡Copon imbiyol yi rey scyuch' cyakil yi e' wi'tz
ajcaw!" Yi xtxolbila'tz jun cu'n sbajok na i'tz
yol Kataj Ryos.
- ⁴ Ej, nin je yol Kataje'j: "Yi e' aj Judá ja chi-
juchlen quil tzinwutz yi chin junt len nin,
cha'stzun te ilenin ḥche' incawse'. Na qui'c
xac inchusu'n ban ḥchiwutz nin qui nin e'
oc c'ulutxum jak' inca'wl. Ma na nin e' oc
tan c'u'laje'n yi chirysil yi chitaj chitxu' yi
banij cuntu' tane'n.*
- ⁵ Cha'stzun te tz'ocpon k'a'kl tircu'n yi ama'l wa'n
cwent Judá, nin ite'n nin yi k'ak'a'tz xcyek
tan xite'n cu'n yi e'chk balaj chica'l yi e' rey
scyuch' yi e' wi'tz ajcaw cwent Jerusalén."

Yi chicaws yi e' xonl Israel

- ⁶ Ej, nin je yol Kataje'j: "Yi axwok xonl Israel
ja ijuchlen wi'nin itil tzinwutz yi chin junt

---

* ^{2:4} Yi yol "mentiras" le versión 60, na elepont "ídolos" le versión popular. Cha'stzun te ja xcon yi mero xtxolbil ka'n yi i'tz "ídolos", chirysil yi banij cuntu' tane'n.

len nin, cha'stzun te ilenin xincawse'. Na ja cxo'cwok tan chic'aye'n yi e' yi qui'c jun takle'n ploj nchiban, tan tu'yi qui nin nchixcy'e' tan ḫchojle'n yi mu'x tal chitx'ok'be'n tzitetz. Na ja ben ic'ayil yi e' tal prow me'ba' tan icambal tu' jamel jun lmuj suquij wutz yi qui nin nchixcy'e' yi e' tal me'ba'a'tz tan ḫchojle'n tzitetz.

- 7** Nin na cxo'cwok tan xile'n cye'j nin tan chibuchle'n yi e' me'ba' txil. Ej nin at axwok tu icy'ajl yi ite'n nin xun na iwitbej itib tuch'. Nin tan yi jun ajtza'kla'tz na el k'ej imbi' ita'n yi wi'nin xanil.
- 8** Ncha'tz na cxbenak tulak e'chk tyoħil iryosil, nin na cxcoye' cu'n tibaj e'chk be'chok yi at cyen tik'ab, yi i'tz prentil tu' xtx'ok'be'n jun tal prow wunak. Ej nin na ilok' xc'ala' tan e'chk mult yi qui'c xe' yi na icambaj scye'j tal prow wunak, nin na bajtz ita'n lakak wa'a'n tan tak'le'n k'ej e'chk iryosil.
- 9** Wech in no'cnak tan chibiyle'n cu'n yi e' amorroeo ḫchiwutz yi e' imam ite', nin ja che'l cu'n tircu'n wa'n swutz, yi e'a'tz yi chin wutz quikan nin, yi chin cham nin e' chi tane'n jun wi' bakch yi nim benak ta'kl ttx'otx'.
- 10** Ncha'tz in e' elsan tzaj yi e' imam ite' jak' chica'wl yi e' aj Egipto, nin ja no'c tan chiq'uicy'le'n tetz ca'wunak yob tul yi ama'l tz'inunin tu', jalen yi je'n pone'n yi tiempil tan wak'ol yi chi'ama'l yi e' amorroeo-a'tz scyetz.
- 11** Axwok jun c'oloj xonl Israel, qui't pe' na ul tx'akx tic'u'l yi xtxolbile'j, yi ja chibixe' cobox icy'ajl wa'n tan chixcone'n tetz elsanl intzi'.

Nin ncha'tz ja chibixe' coboxt wa'n tan chix-cone'n tetz nazareo."[†] Yi xtxolbila'tz i'tz yol Kataj Ryos.

- 12 "Poro yi ax itetz, ja cxo'cwok tan banle'n puers scyetz yi e' nazareo tan baje'n win cya'n, nka tan baje'n xc'ala' cya'n. Nin qui nin mmitak' ama'l scyetz yi e' elsanl intzi' tan chitxolil yi wetz wajbil tzitetz.
- 13 Ma jalu' bin, nocpon tan iyak'pe'n cunin chi na xcy'e jun care't yi nojnak cu'n tan ixi'n tan puch'le'n cu'n e'chk c'ub kale na icy' cu'nt.
- 14 Qui'c na ban kol cxe'lwok ojkuj, na quil clax jun tzitetz. Yi e' yi chin cham nin e', qui'ct chiwalor sbne'. Nin quil chiclax yi e' yi qui na chixob tetz jun.
- 15 Yi e' aj c'oxonl flech, chelpon ojkuj poro quil chiclax. Ncha'tz yi e' yi na'wnake't tan ojke'l quil chiclax, scyuch' yi e' yil che'l ojkuj te'j chej quil chiclax.
- 16 Yil tz'ul yi jun k'ejlala'tz chelpon ojk yi e' sanlar tan colo'n ib, nicy't nin yi e' yi chin cham nin e' tz'elpon cyen chic'oxol yi e'chk chima'cl, tan bi'l colo'n ib." Yi xtxolbila'tz jun cu'n sbajok na i'tz yol Kataj Ryos.

3

Yi munl jun elsanl stzi' Ryos yi tajwe'n cu'n tan bnol tane'n

---

† 2:11 Jun nazareo, i'tz jun wunak yi bixba'nt tan xcone'n tetz Kataj Ryos, nin qui na el xi'il wi' ta'n jetz yi na itz'ij, nin qui'c cuj tan baje'n win ta'n nka xc'ala'. Nm 6:1-8.

- ¹ Cha'stzun te axwok jun c'oloj xonl Israel, bit-wok tzaj yi yole'j, yi yol Kataj Ryos, yi jun yi ocnak tan cyelsene'l tzaj yi e' imam ite' le tnum Egipto:
- ² "Ntin cu'n axwok txa'ijt quix wa'n ñchixo'l cyakil yi e' wunak yi ate' bene'n tzi'n. Cha'stzun te tajwe'n cunin tzitak' part swetz te tircu'n yi e'chk takle'n yi chin junt len nin yi na cxtzanwok tan banle'n."*
- ³ Ma jalu', ko at cob yi chicy'a'n cyen tu' quib, na elepont yi junit tane'n chitxumu'n.
- ⁴ Nin ko na ñch'in jun león xo'l tx'ac'aben, na elepont yi ja cambaj jun txuc tetz wa'. Nin ko na narne'jun tal ne'ñ león tul julil i'tz tan paj yi ja cambaj wa'.
- ⁵ Ej nin ko na opon trimpuj jun tal ch'u'l wuxtx'otx', i'tz tan paj yi ja cu' jun tramp swutz. Ej nin ko na je' tz'ajpuj jun pa'tx, i'tz tan paj yi at jun txuc yi ja tx'amxij ta'n.
- ⁶ Ej nin yi na ñch'in jun chun tnum, tircu'n yi e' wunak na che'l yab te'j, nin na chijak yi mbi na bajij. Nin ko at jun takle'n mbajij le tnum yi chin xo'wbil nin, i'tz Kataj Ryos mmak'on tzajtz.
- ⁷ Qui na ban Kataj Ryos jun takle'n scye'j wunak ewun cuntu', ma na bajx na tal scyetz yi e' elsanl stzi' i' tan chitxolil yi tetz tajbil scyetz cyakil wunak.
- ⁸ ¿At ptzun jun yi quil xob yil tbit nin yil ñch'in jun chin león? Qui'c. ¿Nin at ptzun jun elsanl stzi' Ryos yi quil tz'oc tan xtxole'n yi tajbil Kataj Ryos, yi Cawl ketz, ko ja cawun i' te'j tan xtxolil? Qui'c jun.

---

* ^{3:2} Dt 7:6.

Yixtxolil Amósyitz'ul chan chicaws yi e' aj Israel

- ⁹ Ma jalu', nimit chiwi'u' tan xtxole'n yi xtxolbile'j tulak e'chk palacio[†] yi at le tnum As-dod, nin yi at cwent Egipto: “Ba'n yi nink chibenu' wi'ak e'chk ju'wtz cwent Samaria tan tilwe'n yi e'chk yab ajtza'kl yi chin juntlen nin yi na chixom yi e' aj Israel te'j, nin yi ñe'n cu'n buchijche' yi e' tal prow wunak cya'n.”
- ¹⁰ Jun cu'n yol na tal Kataj: “Yi e' cyetz qui na pujx banle'n e'chk takle'n balaj cya'n, na colij yi e'chk takle'n xe chica'l yi puers nchiban tan majle'n len scye'j yi e' prow wunak.”
- ¹¹ Cha'stzun te na tal Kataj Ryos yi Cawl ketz yi xtxolbile'j: “At cyulbil jun c'oloj chicontr yi chocpon solte'j yi chi'ama'l. Chocpon tan xite'n cu'n yi e'chk ca'l yi nim wutz tkan kale na chicolwit quib yi e' sanlar yi ate' tan colche'n yi e'chk tnum, nin chocpon tan telse'n len tircu'n yi e'chk takle'n balaj yil nojquen ñchiwutz, yi at lakak chica'l yi e' lmak wunak.”
- ¹² Ej nin je na tal Kataj Ryose'j: “Quib yi na ban jun pstor awun, yi pentlen tu' na jal cyen yi pac', nka yi ju' ñchin jun awun ta'n tk'ab jun león, ya'stzun sbajok scye'j yi e' yi najlche' Samaria, jalt piña'l chitakle'n scyajk cyen.”[‡]
- ¹³ Jun cu'n yol na tal Kataj Ryos, yi cya'l jun na xcye' quen te'j: “Bitwok tzaj nin ba'n cxo'c

---

[†] 3:9 “Palacio” i'tz yi balaj chica'l yi rey scyuch' yi e' wi'tz ajcaw tetz tnum. [‡] 3:12 At q'uixbel tan lajchaxe'n yi mbi na elepont yi jun yole'j le hebrey. Yi Versión popular na tal: “Na ntin ujle'n cya'n tibaj e'chk balaj ujibil yi cho'n na saj Damasco”.

tan makle'n chiwutz yi e' xonl k'ajtzun Ja-cow tan qui't chijuchul quil.

- 14** Na tz'ul jun k'ejjal yil no'c tan jakle'n scyetz yi mbi cu'n mbaj chibnol. Nocpon tzuntz tan xite'n cu'n yi k'ajbil yi at Betel, nin tz'elpon c'aplu'n yi e'chk tuc'§ yi at te'jak yi pathil chitx'ixwatz, nin scyajk tu' c'oxij yi e'chk tuc'a'tz wuxtx'otx'.
- 15** Copon inxitul yi e'chk chica'l yi na xcon cya'n tul tiemp k'alaj, nin copon inxitul yi chica'l yi na xcon cya'n tul tiemp che'w. Ncha'tz copon inxitul yi e'chk chica'l yi marfil* cu'n at tetz yubel, nin xitok yi e'chk chipalacio wa'n." Jun cu'n sbajok yi xtxolbile'j na i'tz yol Kataj.

4

- 1** Bitwok tzaj yi yol Kataje'j yi axwok xna'n yi at ik'ej yi najlquix Samaria: "Ni'cu'n axwok scyuch' yi e' wacx yi chin k'ant nin e' yi cho'n na chijal le ama'l cwent Basán. Na ntin chibuchle'n yi e' prow wunak ita'n, nin ncha'tz na cxo'c tan telse'n chik'ej yi e' yi na chopon tan jakle'n jun pawor tzitetz, nin na cxo'c tan chicawe'n ichmil tan chilok'ol win tetz itetz.

---

§ **3:14** 1R 1:50; 2:28; 2R 23:15. Yi na elepong yi xtxolbil tetz yi tuc'a'tz, i'tz jun ama'l tan colo'n ib swutz jun contr. Na alchok scyetz yi na stz'ame'n yi tuc' yi at xtx'u'cak yi altar qui'c rmeril tan cwe'n biyij. Nin na elepong yi qui't jal jun ama'l tan chicolol quib yi e' xonl Israel swutz chicaws yi tz'ul tan Ryos. * **3:15** "Marfil" cho'n na saj tetz tuc' elefante, yi chin quiw nin, nin chin sak nin yubil, nin yi wi'nin jamel.

² Jun cu'n xconk yi imbi' wa'n yi chin xan nin, tetz stiwil inyol, yi nelpon cu'n te'j yi xtxolbile'j," chij Kataj Ryos yi Cawl ketz. "Tz'ul chan jun k'ej yi copon caren tikul nin cxelpon kinij scyuch' ital.

³ Nin cxelu'l txo'lak e'chk tapij yi cu'nak k'uch. Itxoli'n len itib yil cxe'l tzaj, nin tz'icy'pon ak'bal ita'n xo'l tza'l cwent yi wutz Hermón." Yi xtxolbila'tz i'tz yol Kataj Ryos yi jun cu'n tz'elpon cu'n te'j.

Yi tlol Amós yi qui na ocpon yi ca'wl Ryos te'j chiwi'yi e'xonl Israel

⁴ "Ba'n cxben le k'ajbil Betel ko ya'tz itajbil, nin ba'n cxben le k'ajbil Gilgal. Ba'n bin cxo'cwok il tan juchle'n itil. Ba'n tzicy'aj nin e'chk itx'ixwatz cyakil jalchan, nin ba'n tzitak' idiesum ox ox k'eji'n, ko ya'tz itajbil.

⁵ Nin ba'n tzitoy pam yi qui'c xtx'amil tan tyo̊xi'n, nin ba'n cxo'cwok tan jalse'n ik'ej te yi nicy'na' ofrent na itak', na tircu'n yi e'chk xtxolbila'tz ya'stzun yi chumbalaj nin tzi-wutz itetz," szun Kataj Ryos.

Yi e' xonl Israel na chicawsij poro qui nin na chibnix

⁶ "Ja cu' we'j wa'n tzixo'l, nin qui'c nin jun takle'n njal ita'n tan iwane'n te'j. ¡Poro lastum yi ax itetz qui nin nnu'l tx'akx tic'u'l!" szun Kataj Ryos.

⁷ "Ncha'tz qui nin ncu' a'bal wa'n wi'ak icojbil, na te ntaxk je' yi cosech qui nin ncu' jun tz'uje' a'bal wa'n tetz ox xaw. At lo' jun ama'l kale ncwe't a'bal wa'n, nin junt, kale qui ncwe't. Tircu'n yi tx'otx' ja aj pax tan yi skeje'n.

- 8** Tircu'n axwok ja cxben lakak tnum tan joyle'n itc'a', poro pen tu' na jal mu'ë tal, nin qui nin mmicy' saktzi' tzite'j ta'n, ¡poro lastum yi ax itetz qui nin nnu'l tx'akx tic'u'l!" stzun Kataj Ryos.
- 9** "Ja lo'on itujul wa'n tan yablil, nin ja skej, na wi'nin tz'a' mban. Ncha'tz e'ch wi' lo'baj tu e'ch wutz uva ja skej tircu'n. Tircu'n yi e'chk wi' ibë tu e'chk wi' oliw ja baj len xak tu yi e'chk wutz tan sac'. Ja opon yi e'chk takle'na'tz wa'n tziwutz, poro lastum yi ax itetz qui nin nnu'l tx'akx tic'u'l," stzun Kataj Ryos.
- 10** "Ja opon jun chin wutzile'n ya'bil wa'n tzixo'l chi yi ya'bil yi opon wa'n squibaj yi e' aj Egipto tentz. Ja wak' ama'l tan chiquime'n yi e' xicy tul oyintzi' nin ja wak' ama'l tan chicambal yi chicontr yi chichej. Ja icy'pon yi xewe'nil yi e' alma'a'tz. Poro lastum yi ax itetz qui nin nnu'l tx'akx tic'u'l," chij Kataj Ryos.
- 11** "Ja xcu' inxitul tan jun chin il, chi yi jun chin il yi opon wa'n squibaj yi e' aj Sodoma tu Gomorra tentz.* Pentu' nchiclax cobox tzixo'l chi jun pië tze' yi na tzan k'a'kl yi na el tzaj kinij tk'ak' tan qui stz'e'e'n cunin. Poro lastum yi ax itetz qui nin nnu'l tx'akx tic'u'l," stzun Kataj Ryos.
- 12** "Cha'stzun te axwok aj Israel ñch'iwok bajx, na ite'n nin xtxolbila'tz tzimbne' tzite'j. Ban-wok bin list itib na nocopon tan icawse'n, na in iRyosil."

---

* **4:11** Gn 19:24.

Yi Ryos yi na xcye' tan nuc'le'n e'chk takle'n

¹³ Ryos, i' bnol tetz e'chk ju'wtz, nin i' txumul tetz yi kaxew yi o' wunak. Nin i' na chajon sketz yi e'chk takle'n yi sbne' tzantzaj. Nin i' yi Ryos yi na xcye' tan jalse'n skil nin tan tocse'n tz'o'tz, na i' yi jun yi na cawun tibaj cyakil. Nin yi tetz bi' i'tz Kataj Ryos, yi cya'l na xcye' quen te'j.

5

Yi chuna'n yi ban Amós tan paj yi txant tan chimukxe'n yi e' aj Israel

- ¹ E'u' aj Israel quibitzaju' inyole'j. Quibit tzaju' yi na chin chunan tan paj yi ñchiquimok chanu'.
- ² Lastum e'u' yi chumbalaj nin chitanumu', na chelpon cunu' swutz. Chicopon trimpu' tibaj chiluwaru', nin cya'l jun tz'a'tok tan chixicyleje'nu'.
- ³ “Ej, nin je inyole'j yi in wetz yi in yi in Cawl itetz, yi iTaj yi iRyosil yi axwok aj Israel: Ko at jun tnum yi na ñchak nin jun mil sanlar tan oyintzi' junte'n cient ñchipakxok. Nin ko at junt tnum yi na ben jun cient sanlar ta'n tan oyintzi', lajuj te'n ñchipakxok.”
- ⁴ Ncha'tz je junt yol Kataj Ryose'j scyetz yi e' aj Israel:
“Kol cxpakxij swe'j, nin ltziban tane'n inyol, qui tzun cxquimtz.
- ⁵ Qui't cxbewok junt tir le k'ajbil Betel,* tan jakle'n ñch'eybil itetz, nin qui't cxbewok

---

* ^{5:5} “Betel” na elepont “ca'l Ryos”. “Bet” na elepont “ca'l”, “el” na elepont “Ryos”. Am 4:4.

junt tir le k'ajbil Gilgal. Nin qui't cxbenwok junt tir jalén Beerseba tan jakle'n ibanl. Na cyakil yi e' aj Gilgal nchiben ticy'le'n pres le junt tnum. Nin jalt e'ch k'uchbe'n ca'l sjalok cyentz Betel," stzun Kataj.

- 6** Qui't bin chibenu' tul e'chk ama'la'tz, ma na chipakxoku' te'j Kataj, nin chibne'u' tane'n yi yol i'. Qui tzun chiquimu'-tz. Na ko qui', tz'ul jun chin k'ak'[†] tan Kataj scye'ju' nin quil jal jun le tnum Betel yil xcye' tan stzajse'n yi jun chin k'ak'a'tz.
- 7** ¡Lastum e'u' yi na chitzanu' tan po'tze'n yi balaj ley yi at ḥchiwutzu', na ntin bis o'kl na jal tan paj!
- 8** Yi jun yi bnol tetz e'chk tx'uml tcyaj, yi Pléyades tu Orión, nin yi na xcye' tan tocse'n yi tz'o'tz tetz tkan skil, nin yi jun yi na xcye' tan tocse'n yi tkan skil tetz ak'bal, yi bi' yi juna'tz i'tz Kataj Ryos. Nin ntin cu'n i' na xcye' tan xtx'ixpe'n yi a'il yi mar tetz sbak' tan toque'n tetz a'bal wi'ak cojbil.
- 9** Ncha'tz na xcye' i' tan chixite'n yi e' yi chin cham nin e' tane'n. Ncha'tz na xcye' i' tan xite'n alchok takle'n, chi tane'n yi e'chk ca'l yi nim wutz tkan kale na chicolwit quib sanlar tan oyintzi'.
- 10** ¡Lastum yi e'u' yi na chi'ch chic'u'lu' scye'j yi e' balaj juez, nin yi chin chilab ninu' chiwutz yi e' balaj stiw yi na cyal yi bintzij!
- 11** Lastum yi e'u' yi na chijaku' nim alcawal scye'j yi e' wunak yi na cyaj chic'ay quixi'n. Qui tzun ltak' Ryos ama'l scyeru' tan chinajewe'nu'

[†] **5:6** Yi jun chin k'ak' na elepont jun chin oyintzi'. Am 1:4.

txe' e'chk balaj ca'l yi ja bnix cyanu', nin quil tak' ama'l scyeru' tan chibajsalu' yi ta'al win te yi uva yi awij cyanu'.

- 12 Na el intxum tetz cyakil itil yi qui nin bajsbe'n tetz, na na cxo'cwok tan xile'n cye'j yi e' balaj wunak, nin na itz'am xo'c. Nin qui na itak' ama'l scyetz yi e' prow me'ba' tan chicambal yi cyetz cyajbil swutz yi pujbil xtisya'.
- 13 Nin na chi'ch ic'u'l scye'j yi e' yi at balaj cyajtza'kl, cha'stzun te ba'nt cu'n yi quil cyal cyetz jun yol tan makle'n iwutz, na chin xo'wbil nin yi e'chk takle'n yi na bajitz.
- 14 Banwok bin tane'n yi e'chk takle'n balaj, quil tziban yi e'chk takle'n ploj, qui tzun xquim-woktz. Na kol tziban tane'n yi e'chk takle'n balaj, ba'n tzun tzital: "Yi Kataj Ryos, yi cya'l na xcy'e' quen te'j, ya'stzun yi jun yi na tzan tan kaq'uicy'le'n."
- 15 ¡Labwok wutz yi e'chk takle'n ploj! ¡Nin lok'wok wutz yi e'chk balaj ajtza'kl! Joywok puntil tan jale'n balaj pujul xtisya' tzixo'l, yi ba'n cyajtza'kl. Ko ya'tz tziban, qui cunin batz tz'elpon k'ajab yi Kataj Ryos yi cya'l na xcy'e' quen te'j, tan quich'eye'n yi e' itanum yi ñchiclaxok cyen.
- 16 Je yol Kataje'j, yi Ryos yi cya'l na xcy'e' que te'j: "Wi'nin chuna'n sbajok lakak c'aybil, nin wi'nin bis sbajok lakak be'. Nin tan paj yi jun c'oloj wunak yi ñchiquimok, at e' ñchijake' pawor scyetz yi e' prow wunak tan o'kl yil

mukxij jun chixonl. Nin ncha'tz ñchichoje' yi e' yi ntina'tz cyak'un tan chuna'n.‡

17 Yil nu'l tzaj tan chicawse'n, qui't chitzatzin ma na ñchok'ok len wi'ak chicojbil kale na cyaw wit uva."§ Yi xtxolbila'tz i'tz yol Kataj Ryos.

Yi tal Amós yi qui'c na tak' yi e'chk takle'n kale k'ukle't chic'u'lyi e'xonl Israel

18 ;Lastum yi e' yi nternin na el cyalma' tan tule'n chan yi k'ejlal yil tz'ul tzaj Kajcaw! ¿Qui pe' na el chitxumu' tetz yi mbi sbajok te yi jun tiempa'tz? Yi jun k'ejlala'tz chin tz'o'tz nin tunin sbne', na qui'c tkan skil sjalok.

19 Qui'c rmeril yi nink clax jun, na ni'cu'n sbne' yi tiempa'tz chi nink tz'el ojkuj jun swutz jun león, nin lnojpon tk'ab jun oso. Nin yil tew quen tib xe jun ca'l, nin yil kejbaj quen tib swutz xan tan ujle'n, ta'ste'n nin tz'eltzit jun lu'baj tan biyle'n cu'n.

20 Jun cu'n yol chin xo'wbil nin sbne' yil tz'ul tzaj Kajcaw tan tak'le'n chicaws yi e' tetz contr. Chin tz'o'tz nin sbne'. Chin tc'u'l nin sbne' tircu'n.

21 "Wi'nin na chi'ch inc'u'l te yi e'chk tzatzi'n yi na icy' ita'n tan tak'le'n ink'ej tane'n. Chin junt len nin tzinwutz. Na icy' impaj te yi e'chk molo'n ib yi na iban tan tak'le'n ink'ej tane'n.

22 Qui na waj yi e'chk oy yi na ipat tan tak'le'n ink'ej. Ncha'tz yi e'chk oy yi ixi'n cu'n,

---

‡ **5:16** At wunak tenñchan yi ntina'tz cyak'un tan o'kl te jun alma'. Jer 9:17-22; Mt 9:23. § **5:17** Na elepont yi ya'stzun yi ama'l tetz tzatzi'n ya'na je' jun balaj cosech, ma jalu' quil jal tzatzi'n ma na ntin bis o'kl.

qui't na waj. Nin qui't na waj yi wacë yi nternin k'ant yi na itoy swetz tan ñchajle'n yi at tzatzin paz skaxo'l tzituch' tane'n.

23 ¡Qui't na waj lwit nin yi e'chk ibitz yi na itak' swetz! ¡Qui't na waj lwit nin wi' yi e'chk ima'cl tetz bitz!

24 Yi mero wetz wajbil i'tz yi puntil cu'n chibán yi e' pujul xtisya' yi chimunl. Nin yi nink jal jun itajtza'kl ita'n yi jicyuch te'j, cho'nk sban yi ajtza'kla'tz tzixo'l chi na ban jun a' yi nternin na mulk'in.

25 "Axwok jun c'oloj xonl Israel, te yi ca'wunak yob yi ncxa'tij le ama'l yi tz'inunin tu', qui tajwe'n mban tan itk'ol e'chk itx'ixwatz tu e'chk itoy swetz tan ñchajle'n yi cho'n k'uklij ic'u'l swe'j, na yi ax itetz cho'n nin ajlij iteri c'u'l swe'j.

26 Poro yi jalú', tan paj yi ja cxo'cwok tan na'wse'n yi teblal yi iryosil Sicut, yi ireyil tane'n, tu yi teblal yi iryosil Quiyún, yi i'tz jun tx'uml, tajwe'n tzun tan bene'n itekal yi teblal yi e'chk iryosila'tz yil cxben ticy'le'n pres joylaj.

27 Na nocpon tan ilaje'n len joylaj, jalaj cy'en yi tnum Damasco."* Yi xtxolbila'tz i'tz yol Kataj Ryos, yi jun yi na bi'aj: "Yi Ryos yi cya'l na xcy'e' quen te'j."

6

Yi chixite'n cunin yi e' xonl Israel

---

* **5:27** Yi xtxolbile'j ja el cu'n te'j, na ja chopon yi e' aj Asiria tan xite'n cu'n yi tnum Samaria le yob 721 te ntaxk itz'ij Jesucristo. Ja oc k'a'kl cyakil yi tnum, nin ja chiben pres yi e' yi e' clax cyen. 2R 17:3-6, 18; Am 5:5; 6:7; 7:1, 17.

- ¹ ¡Lastum yi axwok bajxom cwent Judá yi cho'n najlquix wi Sión, yi qui'c na ibislej, yi ntin e'chk tzatz'i'n na itxum! ¡Nin lastum yi axwok wi'tz ajcaj tetz Samaria yi qui na ixob tetz jun, na le wutz itetz itajtza'kl yi ntin axwok chin tz'aknak cu'n itajtza'kl tan tak'le'n chitxumu'n wunak!
- ² Poro yi axwoka'tz ban cxbenwok le tnum Calne, nin le chumam tnum Hamat. Ncha'tz ban xcu' cu'nwok le tnum Gat, yi chitanum yi e' filistey tan tilwe'n yi mbajij scye'j. Wech chin cham nin e', poro ilenin ja chilo'on.
- ³ Lastum axwok yi qui na pujx ita'n yi at tulbil jun k'ej yi cxelpionwok cu'n swutz, ma na ntin na cxtzan tan banle'n e'chk takle'n yi ntin na tzan tan ipitle'n nin tul il.
- ⁴ Lastum axwok yi ntin ujle'n ita'n, tibaj e'chk ujbil yi marfil cu'n. Nin ntin e'chk tzatz'i'n tu e'chk lmak wa'a'n na itxum, nin ntin bajse'n ñchi'bel ne'ñ tor tu ñchi'bel ne'ñ cne'r ita'n tulak e'chk tzatz'i'na'tz.
- ⁵ Lastum axwok yi ntin na oc e'chk su' ita'n yi qui'c xtxolbil yi kulil. Na le wutz itetz itajtza'kl yi chumbalaj nin axwok tan banle'n ma'cl tetz kbetz, nin yi axwok itetz na itocsaj itib chi ik jun balaj aj bnol bitz chi banak cyen yi k'ajtzun rey Luwi.
- ⁶ Lastum axwok, na na cxuc'a' win tul e'chk lmak copa, nin na xcon e'chk balaj perfum ita'n yi chin car nin. ¡Lastum yi qui na pujx ita'n yi tzaje'n tlen tu' atit yi itanum!

7 Yi axwoka'tz ncxben ticy'le'n bajx tetz esclaw jak' ca'wl junt tnum, kalena's tzun tzaj yi e'chk ajtza'kla'tz yi chin juntlen nin, na iban jalu'.

8 "Ma jalu', yi in wetz, in iTaj Ryos yi cya'l jun na xcye' swe'j, xconk yi imbi' wa'n yi chin xan nin, tetz stiwil inyole':

'Wi'nin na chi'ch inc'u'l te yi inimel yi axwok xonl Jacow. Nin qui na chimpek' te e'chk balaj ica'l. Cha'stzun te swak'e' ama'l scyetz yi icontran chicambal yi itnumil, tu cyakil yi at tul,' " chij Kataj.

9 Nin ko at lajuj wunak yi na cyew quib xe jun ca'l, tircu'n yi lajuja'tz ñchiquimok cyak'un yi contra'tz.

10 Chin xo'wbil nin sbne' yi jun chin ila'tz yi sbajok tzite'j, na ko at jun yil tz'oc tan telsene'l tzaj wankil jun xonl xe jun ca'l, stale' tetz junt xonl yi at-tz xe ca'l cyen: "¿At pe' junt wunak tzone'j?" Yi juna'tz stale': "Cya'l at. Inchuc atin tzone'j," chij sbne'-tz. Nin stale' yi jun yi njilon bajx: "¡Ba'nt cu'n quil cëjilon, na ko tzun tz'el tzaj bi' Kataj le atzi', nin ltz'ult tan tak'le'n mas kacaws!"

11 Na scawunk tzaj Kataj tan cawse'n e'chk najal yi quiw chiwutz, nin tan chicawse'n yi e'chk najal yi ajnak tzaj chiwalor. Chicyakil cu'n e', xitu'n cu'n ñchibne'.

12 ¿Xcyek pe' jun chej tan je'n pone'n swutz jun kotx'? Qui'c rmeril. ¿Xcyek pe' jun tan ch'oc wi mar? Qui'c rmeril. ¡Poro yi ax itetz ja xcye'wok tan xtx'ixpe'n e'chk balaj ley, tan toque'n tetz ley yi ni'cu'n tu wenen! Yi ley yi ja bnix sajle'n ja tak' tzatzin, poro yi ley yi at jalu' ntin bis o'kl na tak'.

¹³ Nin yi axwok itetz na itocsaj itib nim tu itajtza'kl,
nin na ital: "Ja kaquiwix tan tu' kachamil tu
kajtza'kl."

¹⁴ Poro ba'nt cu'n nink tzitbitwok yi yol yi Kajcaw
yi kaRyosil yi cya'l na xcy'e' quen te'j, na
je na tal i'e'j: "Tz'ul jun chin tnum wa'n
tan ixite'n cu'n. Chocpon tan iyak'pe'n tul
cyakil i'-ama'l, yi at jalen je'n tzi'n tu cyakil
i'-ama'l yi at jalen cwe'n tzi'n."

7

*Yi tilol Amós chi tul wutzicy' tane'n yi na tzan
Kataj tan chinuc'le'n jun c'oloj sac'*

¹ Je yi xtxolbile'j yi ñchaj yi wi'tz ajcaw yi
kaRyosil swetz, chi tul wutzicy' tane'n. I tzun
bantz te yi nsken wi't je' yi cosech yi na ak'lij tetz
yi rey nin te yi inak tzan je'n mule'n yi ca'p wek
ujul nintzun wil yi na tzan Kataj tan chinuc'le'n
jun c'oloj sac', tan bajse'n yi ujula'tz.

² Ej, i tzun te yi txant tan tele'n cu'n swutz tircu'n
e'chk ujul cyak'un yi jun c'oloj sac'a'tz, nintzun
waltz:

—¡Wajcaw, max c'u'lu' skibaj, cuyu' kapaj! ¿Ñe'n
kaclax tk'ab yi jun chin ila'tz yi ja ul skawutz? Na
yi o' ketz yi o' xonl k'ajtzun Jacow coboxe'n tal
kaxone'n, nin quil tz'icy'pon yi jun ila'tz ka'n.

³ Ej, tanewe'n nin tzun ban Kataj tan tak'le'n yi
jun chin ila'tz, tul inwutzicy', i tzun taltz:

—¡Yi xtxolbil yi mmawil quil bajij tzite'j! stzun
Kataj bantz swetz.

Yi tilol Amós jun chin k'ak' chi tul wutzicy' tane'n

4 Je junt xtxolbile'j yi ñchaj yi wi'tz ajcaw yi kaRyosil swetz. I tzun bantz nin ben wilol jun chin k'ak' yi nternin na lamcan, yi ja xcy'e' tan skejse'n cu'n yi mar yi nim xe', nin yi ja xe'tij tan wi'tze'n cu'n cyakil yi e'chk ama'l yi txa'x wutz.

5 I tzun waltz tetz Kataj:

—¡Max c'u'lu' Ta', qui't sbanu' yi xtxolbila'tz ske'j!

6 Tanewe'n nin tzun ban Katajtz, i tzun taltz:

—¡Yi xtxolbil yi mmawil quil bajij tzite'j! stzun Kataj bantz swetz.

Yi tilol Amós jun ploma' tetz alwanil chi tul wutz- icy' tane'n

7 Je junt xtxolbile'j yi ñchaj Kataj swetz. I tzun bantz nin ben wilol Kataj Ryos yi cho'n txiclij xlaj jun tapij nin cy'a'n jun ploma' ta'n le k'ab.

8 I tzun saj jakoltz swetz:

—¿Mbi na awil tzaj le ink'ab?

—Jun ploma' tetz alwanil, chinch banintz tetz.

—Tan yi ploma'e'j nocpon tan ma'le'n cyajtza'kl yi e' intanum, yi e' aj Israel, tan tilwe'n yi ko jicyuch te'j cyajtza'kl, poro qui't tzincuy chipaj junjt tir.

9 Nin nocpon tan xite'n e'chk k'ajbil yi ja xcon cyak'un yi e' ixonl, yi e' xonl Isaac sajle'n tunintz. Jalt k'uchbe'n e'chk k'ajbil scyajk cyentz. ¡Nin nocpon tan chibiyle'n cu'n cyakil yi e' xonl yi ireyil Jeroboam! chij Kataj bantz swetz.

Yi tpone'n Amós tan yol tetz Amasías

10 I tzun bantz yi Amasías yi wi'tz pale' cwent Betel nin tzun ben mantartz tan talche'n yi xtxolbile'j tetz Jeroboam yi rey cwent Israel: “At jun yaj yi na bi'aj Amós, yi na xon bene'n tzi'n Israel,

tan chimolche'n wunak tan oyintzi' te'ju', nin yi e' wunak qui't na cyaj quibit yi jun xtxolbila'tz.

¹¹ Na je cunin xtxolbil na tzan tan xtxole'ne'j: 'Copen biyij Jeroboam tan spar, nin tircu'n yi e' wunak cwent Israel nchiben ticy'le'n pres le junt ama'l.' Ya'stzun na tzan Amós tan xtxole'n," stzun Amasías bantz.

¹² Ej nintzun oc klo' Amasías tan laje'n len Amós: —¡Xãn len tzone'j nachol! Ko na awaj tzatx'ac awa' tan tu' xtxole'n yi mbi sbajok tzantzaj, ba'nt cu'n quilo'k le atanum Judá.

¹³ Qui na kaj yil cxa'tij tzone'j Betel, na i'tz yi ama'l kale na ule't yi rey tan nachle'n Ryos, nin yi ama'le'j ya'stzun yi ama'l yi wi'nin xanil cwent tircu'n katanum.

¹⁴ —Yi in wetz nk'e'tz in jun elsanl stzi' Ryos yi pwok tu' inwutz quen te'j. Nin nk'e'tz chusij chint tetz elsanl stzi' Ryos, na yi in wetz na jal jamel inwa' wa'n tan chich'uyse'n awun, nin tan yi wutz sicómoro yi na inc'ay.

¹⁵ Poro yi Kataj Ryos ja tal i' swetz tan qui't imbnol yi jun jilwutz ak'una'tz, nin ja tal i' swetz: "Quilo'k tan xtxole'n yi wajbil scyetz cyakil yi e' intanum yi e' aj Israel," stzun i' bantz swetz.

¹⁶ Cha'stzun te tbite'u' yi yol Kajcaw, na yi yol teru' i'tz: "Quil tzawal tan bi' Ryos, je sbajok te'j Israel. Ncha'tz quil tzawal, je sbajok scye'j yi e' xonl Isaac."

¹⁷ Poro tbite'u' yi yol Kajcaw: "Yi txkelu' tz'ocpon tetz jun wi'tz bnol tetz le tnum. Nin yi e' nitxajilu' ñchiquimok tan spar tul oyintzi'. Nin tircu'n yi e'chk cojibilu' sjatxlok ñchik'ab awer nak. Nin yi ilu' teru' cho'n squimoku' le junt ama'l kale qui

cyajske'n wunak Kataj Ryos, nin tircu'n yi e' aj Israel nchiben ticy'le'n pres joylaj tul junt tnum."

8

Yi tilol Amós jun mo'tx lo'baj yi chin k'ant nin chi tul wutzicy' tane'n

¹ Je junt xtxolbil yi ñchaj yi wi'tz ajcaw yi kaRyosil swetz chi tul wutzicy' tane'n. Nin wil jun mo'tx yi nojnak cu'n tan e'chk jilwutz lo'baj yi chin k'ant nin, yi tajwe'n tan baje'n chan.

² Saje'n tzun jakol Kataj swetz:

—¿Amós mbi na awil nin?

—Jun mo'tx yi nojnak cu'n tan lo'baj yi chin k'ant nin, yi tajwe'n tan baje'n chan, chinch banintz.

—Yi e' xonl Israel ni'cu'n e' tu yi lo'baje'j, na tajwe'n tan chibaje'n chan tane'n. Na qui't tzincuy junt tir chipaj.

³ Yil tz'opon yi jun k'ejlala'tz tan stzaje'n yi balaj bitz yi na kubit lakak palacio, tz'ocpon tzun yi e'chk bitza'tz tetz bis o'kl. Na wi'nin wunak ñchiquimok, nin tz'elpon c'oxij chiwankil solte'j yi tnum. Nin tan bi'l xo'w, cya'l jun stale' jun yol.

Yi xtxolbila'se'j i'tz yol Kataj Ryos nin jun cu'n tz'elpon cu'n te'j.

Yil tz'oc Kataj Ryos tan chicawse'n yi e' aj Israel

⁴ Bitwok tzaj bin yi xtxolbile'j, yi axwok itetz yi na cxtzan tan chibuchle'n yi e' wunak, nin yi na cxo'c tan chixile'n yi e' me'ba'.

⁵ Je na icy' tic'u'le'j yi axwok itetz: "Lok tz'icy' chan yi jun k'ej ujle'n yi na je ul yi ac'aj xaw. Nink tz'icy' chan yi e'chk ujle'n lak sawr bantz kac'ayil chan yi kuxi'n triw. Lo'k tz'icy' chan yi jun k'ej

ujle'ne'j bantz je'n jamel ixi'n ka'n, nin tan xcone'n chan yi kap̄xu'bil ka'n yi nk'e'tz tz'aknak cu'n yi ma'lbil.

⁶ Kocpon tan xile'n cye'j yi e' me'ba', jalen yil chic'ay quib sketz tetz ka'esclaw tan ḫchojle'n chitx'ok'be'n yi at sketz. Qui'c na ban ko i'tz tan paj tu' jun tal lmuj suquij wutz yi qui't na jal jamel cya'n. ¡Ej nin ntin skac'aye' yi c'olil yi ixi'n scyetz!" cxchijwok na ban.

⁷ Yi in wetz in Ryosil k'ajtzun Jacow, nin ja wak' k'ej i', poro jalu' xconk imbi' tetz stiwil inyole'j: "Axwok xonl Israel sbne' opon tunintz quil tz'el te inc'u'l yi e'chk takle'n cachi' yi na iban."

⁸ Ḫchucank yi tx'otx' tan ipaj, nin cxok'okwok icyakil cu'n. ¡Yi wutz tx'otx' ni'cu'n sbne' chi na ban yi tzanla' Nilo yi nter nin na mulk'in!

⁹ "Tul yi jun k'eja'tz yi at tulbil, chij yi wi'tz ajcaw yi kaRyosil, copon tewal tib yi k'ej.

Chaj cu'n k'ej cu'n tz'ocpon tz'o'tz wuxtx'otx'.

¹⁰ Ej nin yi e'chk ik'ej tetz tzatzi'n tz'ocpon tetz bis o'kl.

Nin cyakil yi e'chk ibitz yi na oc lakak tzatzi'n tz'ocpon tetz bitz tetz muku'n.

Xconk be'chok ita'n yi na ḫchaj yi na cxbisun, nin tz'elpon ijukul xi'il iwi' tan ḫchajle'n bis.

Cxok'okwok chi na bajij o'kl te'j jun ḫutuj cy'ajol yi na quim.

Chin ok'bil nin sbne' tircu'n yi sbajok tzite'j.

¹¹ Nin tul yi jun tiempa'tz, chij yi wi'tz ajcaw yi kaRyosil, yil jal jun chin we'j wuxtx'otx', nk'e'tz jun we'j tan waj, nin nk'e'tz jun sak-tzi' tan paj yi qui'c a',

ma na i'tz jun we'j tan tbite'n yi tajbil Kataj.

12 Tircu'n wunak nchiben bene'n tzi'n tan joyle'n
jun yil tal yi wajbil scyetz, bajk chixo'mbel
yi ama'l yi at txo'l jun mar tu junt mar.

Nin nchiben jalen je'n tzi'n nin jalen cwe'n tzi'n,
poro quil jal jun cya'n yil tal yi wajbil scyetz.

13 Tircu'n yi e' wunak ḥchiquimok tan saktzi' tane'n.
Nicy't nin yi e' xun scyuch' yi e' xicy yi chin cham
nin e', ḥchitzajk len tan saktzi' tane'n.

14 Cyakil yi e' yi na xcon bi' e'chk ryos cya'n yi
banij cuntu' yi at Samaria tetz stiwil chiyol,
ḥchitzajk cyera'tz tetz ben k'ej ben sak.

Na cyakil yi e' yi na cyal: ‘Sak swutz karyosil yi at
le tnum Dan,’ nin cyakil yi e' yi na cyal: ‘Sak
ḥchiwutz karyosil yi ate' Beerseba,’ tircu'n
yi e'a'tz ḥchitzajk cunin cyera'tz wa'n,” chij
Kataj Ryos.

9

Cya'ljun sclaxok tk'ab yi caws

1 Ej i tzun bantz, nin wil chi tul wutzicy' tane'n
yi cho'n txiclij Kataj Ryos xlaj yi altar, i tzun taltz:
“Chuque'n yi e'chk tkan chitemplo, bantz saje'n
nil yi e'chk ptzo'm, bantz saje'n nil tircu'n
yi ca'la'tz squibaj yi e' wunak. Ma yi e' yil
chiclax cyen, ḥchiquimok wa'n tan spar tul
oyintzi'. Mpe nink chijoy puntil tan cyele'n
ojkuj, quil chiclax. Tircu'n ḥchisotzok len.

2 Mpe nink cyew cu'n quib jalen xe tze' kale ate't yi
e' alma', noponintz tan chije'se'n tzaj. Mpe
nink chiben jalen tcya'j, chinjeponintz tan
chikinle'n cu'n tzaj.

- ³ Kol chijoy puntil tan cyewal quib jalen yi wi'wtz Carmelo, chinjeponintz tan chitz'amle'n. Nin penink chiben tan ew ib jalen xe mar, žchin cawunk nin tetz yi jun chin txuc yi at xe mar yi chin xo'wbil nin tan toque'n tan chisotzaje'n cu'n.
- ⁴ Nin kol chiben ticy'le'n cya'n chicontr le junt tnum, chincawunk nin tan chisotzaje'n cu'n tan spar. ¡llen nin tzinjoye' puntil tan chixite'n cu'n, nk'e'tz tan jale'n chibanl!"
- ⁵ Yi wi'tz ajcaw yi kaRyosil, yi cya'l na xcy'e' quen te'j, wi k'ab tu' macone'n yi wuxtx'otx', nin tz'elpon a', nin tircu'n yi e' wunak žchok'ok tan xo'w, ni'cu'n sbne' yi tx'otx' chi na ban yi tzanla' Nilo yi nternin na mulk'in.
- ⁶ Ja bnix yi tetz najbil ta'n jalen tzi'n tcya'j, nin ja xcon yi tcya'j ta'n chi ik jun scabte'. Nin i' yi jun yi na xcy'e' tan xtx'ixpe'n yi a' yi pi'lil tul mar tetz sbak' tan toque'n tetz a'bal wi'ak cojbil. Kataj Ryos bi' i'.
- ⁷ Je yol Kataje'j: "Axwok aj Israel, quil cxo'c tan xtxumle'n yi atk mas ik'ej žchiwutz yi e' aj Etiopía. Na chi imbanak tan itelsene'l tzaj Egipto, ite'n nin mimbana's tan cyelsene'l tzaj yi e' filistey Creta. Nin ite'n nin imbanaka's scye'j yi e' arameo yi cho'n cycle'n tzaj wa'n le tnum Quir. Qui'c bin mas itetz ik'ej žchiwutz yi e' wunaka'tz.
- ⁸ Bitwok tzaj bin: Yi in wetz yi in Ryos, na chintzan tan itilwe'n, na in contr scye'j cyakil tnum yi na chijuch quil, nin nocpon tan itelse'n cu'n swutz. Poro yi axwok itetz, yi axwok

xonl k'ajtzun Jacow quil cxtzaj icyakil cu'n wa'n." Ya'stzun yol Kataj Ryos.

⁹ "Axwok aj Israel bitwok tzaj, chincawunk nin tan toque'n itxa'tze'n, chi na oc xtxa'tze'n ixi'n tan telse'n len yi stz'isil, nin cyakil yi e' yi ni'cu'n e' tu yi tz'is chelpon cu'n swutz.

¹⁰ Tircu'n yi e' yi chin juchul il nin e' ḥchixo'l yi e' intanum, ḥchiquimok tul oyintzi', tircu'n yi e'a'tz yi na cyal: Yi o' ketz quil tz'ul e'chk il skawutz, quil kalo'on tan jun takle'n. Tircu'n yi e'a'tz ḥchisotzok," chij Kataj.

Ẋchiquiwixk junt tir cobox scyeri e' xonl Israel

¹¹ "Poro tul jun k'eja'tz nocpon tan xtxicybaje'n junt tir yi ca'wl yi at tzaj tk'ab k'ajtzun Rey Luwiy yi tanewe'n ban. Nin swak'e' ama'l scyetz yi e' xonl Luwiy tan chicawune'n squibaj yi e' mas wunak, chi nchiban te yi tiemp tetz Luwiy.

¹² Ej nin axwok xonl Israel tzicambaje' junt tir yi ama'l yi at cwent Edom tu cyakil yi ama'l yi at bene'n tzi'n wi munt, yi i'tz wetz banak, nin chocpon cyakil wunak jak' ica'wl. Yi in wetz yi in yi wi'tz ajcaw ja insuk yi jun inyola'tz tzitetz nin nelpon cu'n te'j," chij Kataj Ryos.

¹³ "Tz'ul jun tiemp yi i᷇nin ate't wunak tan je'se'n yi cosech tetz triw, yil tz'ult yi tiemp tan ḥch'ocl tx'otx' junt tir. Ej nin tul yi jun tiempa'tz, technin wutz uva sjalok. Na ḥch'uyok balaj uva wi'ak ju'wtz nin lakak joco'j, nin stk'e' wi'nin ta'al chi ik yi a' yi na tzaj chul wi'wtz.

¹⁴ Nocpon tzuntz tan quic'le'n tzaj yi e' intanum yi najlche' bene'n tzi'n. Nin chocpon tan je'se'n junt tir yi e'chk tnum yi cu'nak woc', nin

ëchinajanktz tul, nin chocpon tan tawle'n e'chk cojbil tan uva, nin sbajk yi ta'al cyak'un. Ej nin chocpon tan tawle'n e'chk lo'baj, nin sbajk yi wutz cya'n.

15 Ëchicyajk cyen wa'n tul yi cyetz chitanum nin quil che'l laju'n sbne' opon tunintz tul yi ama'l yi ak'ij wa'n scyetz." Jun cu'n sbajok yi xtxolbile'j, na ya'stzun yol yi iRyosil.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

---

xxx

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354